

Maahanmuuttaja terveydenhuollossa -koulutusmalli

Ohje koulutuksen toteuttajille

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

 Tampereen
ammattikorkeakoulu

 Tays

 TAMPEREEN KAUPUNKI

TAMPEREEN EV.LUT.
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Miksi tätä koulutusta tarvitaan?

- Terveydenhuollon ammattilaisten, kolmannen sektorin toimijoiden ja maahanmuuttajien sujuva yhteistyö on onnistuneen terveydenhuollon perusta.
- Terveydenhuollon ammattilaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden tietotaidon lisääminen maahanmuuttajien kohtaamisesta, vuorovaikutuksesta ja hoidon tarpeista luovat edellytykset korkeatasoiselle hoitotyölle.
- Onnistunut yhteistyö kaikkien osapuolien välillä edesauttaa maahanmuuttajien kotoutumista ja edistää asianmukaista terveystalvelujen käyttöä.

Koulutuksen kohderyhmä

- **Terveydenhuollon ammattilaiset**
 - Julkinen sektori
 - Yksityinen sektori
 - Kaikki terveydenhuollon ammattiryhmät
- **Kolmannen sektorin toimijat**

Koulutuksen tarkoitus ja tavoite

- **Monikulttuurisen tiedon lisääntyminen**
- **Vuorovaikutusosaamisen vahvistuminen**
 - Yksilöllinen kohtaaminen ilman stereotypioita
 - Valtaetäisyyden vaikutus
 - Tulkkauksen käyttö
- **Aktiivinen tietotaidon ja kokemusten jakaminen**
- **Verkostoituminen**

Koulutuksen sisältö

- **Tulkkaustoiminta**
- **Terveyspalveluiden käyttö**
- **Perhekäsitys ja sukupuoliroolit**

- **Pienryhmätoiminnan sisältö:**
 - Kohtaaminen ja vuorovaikutus
 - Valtaetäisyys
 - Traumatisoitunut ja kidutettu henkilö

Maahanmuuttaja terveydenhuollossa.

Koulutuksen rakenne

Ohje koulutuksen järjestäjille
Toiminta ja sisällöt koulutuksen aikana ja jälkeen

Maahanmuuttaja terveydenhuollossa -koulutus 25.4.2019

Terveydenhuollon ammattilaiset ja kolmannen sektorin toimijat

Klo	Aihe	Esittäjä
14.00-14.10	Tervetuloa	Nina Smolander
14.10-14.40	Tulkkitoiminta	Ekaterina Tsavro
14.40-14.45	Minidokumentti	Nina Smolander
14.45-15.15	Perhekäsitys ja sukupuoliroolit	Enkelejda Koza
15.15-15.45	Terveydenhuollon käyttö ja mielenterveyspalvelut	Mahmoud Machaal
15.45-15.50	Ohjeistus pienryhmätoiminnan aloitukseen	Nina Smolander
15.50-16.00	Siirtyminen pienryhmätyöskentelyyn Kahvitus pienryhmätyöskentelyn aikana	
16.00-17.45	Pienryhmätoiminta	C4-12
17.45-18.00	Koulutuksen loppusanat ja kiitokset osallistujille	

Koulutuksen aikatauluesimerkki

Monikulttuurisuusluento (2h)

Teoriaosuus 1

- **Tulkkaustoiminta**
 - Asioimistulkin toiminta
 - Tulkkaustilanteen edellytykset ja vaatimukset
 - Hoitotyöntekijän osuus
- **Minidokumentti maahanmuuttajan elämästä**

Monikulttuurisuusluento (2h)

Teoriaosuus 2

Kokemusasiantuntijaluennot:

- **Perhekäsitys ja sukupuoliroolit**
 - Laajennettu perhekäsitys
 - Naisen ja miehen roolit sekä oikeudet
 - Häpeä
 - **Terveyspalveluiden käyttö ja mielenterveyspalvelut**
 - Terveyspalveluiden käyttöön liittyvät vaikeudet maahanmuuttajilla ja toiveet ammattilaisille
 - Mielenterveyspalveluiden stigman vaikutus maahanmuuttajiin ja palveluiden käyttöön rohkaiseminen
-
- **Yleisön kysymykset**

Pienryhmätyöskentely (2 H)

Kahvitarjoilun lomassa

- **Learning Cafe -menetelmä**
 - 3 työskentelypistettä, jotka kaikki kierretään vuorotellen pienryhmissä
 - 20 min / työskentelypiste / pienryhmä
- **Työskentelypisteellä aiheeseen perehtynyt ohjaaja**
 - Tasapuolinen osallistuminen
 - Olennaiset asiat käsitellään
- **Osallistujien tuotosten kerääminen, esim. post-it -lapuilla**
- **Ohjaaja tekee koosteen työskentelyn lopuksi ja esittää tiivistelmän koko ryhmälle**

Pienryhmätyöskentely (2 H) Kahvitarjoilun lomassa

- **Learning Cafe -aiheet:**
 - Vuorovaikutus
 - Valtaetäisyys
 - Traumatisoituneet ja kidutetut henkilöt

Terveystenhuollon ammattilaisille ja 3. sektorin toimijoille järjestetyn Maahanmuuttaja terveydenhuollossa –koulu-tuksen Learning Cafe –työskentelyä (Tutta Tanttari)

Pientyöskentely: Valtaetäisyys 1/2

- **Korkea ja matala valtaetäisyys**
 - Vaikutus terveydenhuollossa
- **Kysymyksiä osallistujille:**
 - Miten eri kulttuurien valtaetäisyys näkyy työssä maahanmuuttajien kanssa?
 - Mihin valtaetäisyys vaikuttaa maahanmuuttajan käyttäytymisessä?
 - Positiiviset asiat suomalaisessa yhteiskunnassa/terveydenhuollossa, jotka eivät aina ole maahanmuuttajien tiedossa?

Pientyöskentely: Valtaetäisyys 2/2

- **Valtaetäisyyden kokemiseen vaikuttavia asioita**
 - Hierarkia, tasa-arvo, yhdenvertaisuus
 - Erilaiset roolit monissa vuorovaikutustilanteissa lähtömaahan verrattuna
 - Omaa asemaa ei kyseenalaisteta
 - Itsenäisyys vs. riippuvaisuus, oma-aloitteisuus
 - Odotetaan tarkkoja ohjeita, joita ei kyseenalaisteta
 - Monissa maissa potilaiden mielipiteitä ei kysytä
 - Suomessa kaikilla samat oikeudet
 - Vrt. vallankäyttö itseään alempaan on tavallista monissa maissa
 - Suomessa tullaan valtaan koulutuksen ja osaamisen kautta
- **Väkivalta on Suomessa aina rikos**

Pientyöskentely: Vuorovaikutus 1/2

- **Kohtaamis- ja vuorovaikutusnäkökulma:**
 - Maahanmuuttajan kohtaamisen tulisi olla samanlaista kuin kenen tahansa asiakkaan, olemme kaikki ainutkertaisia ihmisiä
 - Sopeutuminen uuteen maahan on elinikäinen prosessi
- **Kysymyksiä osallistujille:**
 - Mitä liittyy kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen maahanmuuttajien kanssa?
 - Miten ammattilaiset voisivat auttaa ja tukea maahanmuuttajaa kohtaamisen ja vuorovaikutuksen keinoin kotouttamisessa ja terveystalvelujen käytössä?

Pientyöskentely: Vuorovaikutus 2/2

- **Kohtaamiseen ja vuorovaikutukseen vaikuttavia asioita**
 - Luottamus - molemminpuolinen
 - Kuunteleminen ja ajan anto maahanmuuttajalle
 - Vaitiolovelvollisuus - maahanmuuttajan perspektiivistä/perheiden kautta
 - Ammatilliset valmiudet
 - Kulttuurinen sensitiivisyys
 - Kyky kohdata
 - Tieto maahanmuuttajien palvelujärjestelmästä
 - Ei-verbaaliset viestit
 - Läsnäolo ja empatia
 - Katsekontakti ja kosketus osana sanallista ohjausta

Pientyöskentely: Traumatisoituneet ja kidutetut henkilöt 1/3

- **Näkökulma:**

- Traumatisoituneiden ja kidutettujen henkilöiden oireiden tunnistaminen
- Tuki- ja auttamiskeinojen pohtiminen ja hahmottaminen
- Tieto jatkohoitomahdollisuuksista

- **Kysymyksiä osallistujille:**

- Mitä teille tulee mieleen traumatisoituneiden ja kidutettujen henkilöiden oireista?
- Miten ammattilaiset voisivat auttaa ja tukea traumatisoituneita ja kidutettuja maahanmuuttajia terveyspalveluissa?

Pientyöskentely: Traumatisoituneet ja kidutetut henkilöt 2/3

- **Psykosomaattiset oireet mm:**
 - Univaikeudet, epämääräiset kivut, hikoilu, tykytykset, päänsärky
- **Psyykkiset oireet mm:**
 - Ahdistuneisuus, masentuneisuus, apatia, eristyneisyys
 - Pelot (hajut, neulat, lääkkeet, toimenpiteet, henkilöt, tutkimukset, kuulustelujen tapaiset tilanteet, viranomaiset)
 - Aggressiivisyys, raivokohtaukset, häpeä, syyllisyyden tunne
- **Fyysiset merkit mm:**
 - Arvet (piiskanjäljet, polttomerkit), murtumien jälkitilat
 - Polttamisen jälkeiset tilat (esim. ruokatorven palaminen)
 - Elimistön stressitila (aktivoituminen erilaisissa muutostilanteissa)

Pientyöskentely: Traumatisoituneet ja kidutetut henkilöt 3/3

- **Oikeaan hoitoon ja palveluun ohjaaminen**
 - Esim. maahanmuuttajien psykiatriset poliklinikat
 - Mielenterveyspalveluiden oikeanlainen lanseeraaminen maahanmuuttajille - Osa suomalaista terveydenhuoltoa
 - Ei häpeällistä
 - Samoja palveluja käyttävät myös suomalaiset
 - Matalan kynnyksen paikkojen esittely
- **Hoidon jatkuvuuden turvaaminen**
- **Diakonissalaitoksen kidutettujen kuntoutuskeskuksen palvelut**

Maahanmuuttaja terveydenhuollossa

Käytännön vinkkejä koulutuksen järjestäjille

Toiminta koulutuksen aikana ja jälkeen

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

 Tampereen
ammattikorkeakoulu

 Tays

 TAMPEREEN KAUPUNKI

TAMPEREEN EV. LUT.
SEURAKUNTAYHTYMÄ

Koulutuksesta tiedottaminen

- **Kohderyhmän tavoittaminen**
 - Koulutuskutsujen lähettäminen organisaatioiden kautta
 - Some-kanavat
 - Muiden hankkeiden kanavat
- **Ilmoittautuminen**
 - Osallistujien yhteystiedot, ammatilliset tiedot
- **Osallistujalista**
 - Tiedottaminen ja yhteydenpito

Koulutuksen luennoitsijat

- **Tulkkauksen ammattilaiset**
 - Asioimistulkkauksen kouluttajat
 - Tulkkaustoimintaa tarjoavat yritykset
- **Maahanmuuttaneet kokemuskouluttajat**
 - Omakohtainen kokemus käsiteltävästä asiasta
 - Riittävät tiedot käsiteltävästä asiasta
 - Molempien sukupuolten edustus

Koulutuksen audiovisuaalinen materiaali

MATEAS-hankkeen materiaalit käytettävissä

- **Luennoitsijoiden puheenvuorotallenteet**
 - Tulkkitoiminta ja kokemusasiantuntijat
 - <https://projects.tuni.fi/mateas>
- **Minidokumentit ja Terveystenhuollon koulutusvideot**
 - <https://projects.tuni.fi/mateas/videot>

Esim.: Mahmoudin tarina: https://www.youtube.com/watch?time_continue=20&v=aMA70uWQJCQ&feature=emb_logo

Syyrialaisen perheen kotoutuminen: https://www.youtube.com/watch?v=vGuxQ_J3gzY&feature=emb_logo

Koulutustilat

- **Luentotila**
 - Videotykki
 - Hyvä äänentoisto
- **Pienryhmätyöskentelyn tilat**
 - Rento ja mukava
 - Keskusteluun innostava
 - Kolmelle pienryhmälle
 - Kahvitarjoilun mahdollisuus
- **Opastekyltit**

Pienryhmätyöskentelyä. (Tutta Tanttari)

Materiaalit koulutukseen osallistujille

- **Koulutuskansio**
 - Koulutuksen ohjelma
 - Esitteet
 - Esim. koulutuksen sisältöön liittyvät aiheet
 - Kolmannen sektorin toimijat
 - Yhdistykset
 - Palautelomake koulutuksesta
 - Osallistumistodistus
 - Muistiinpanovälineet

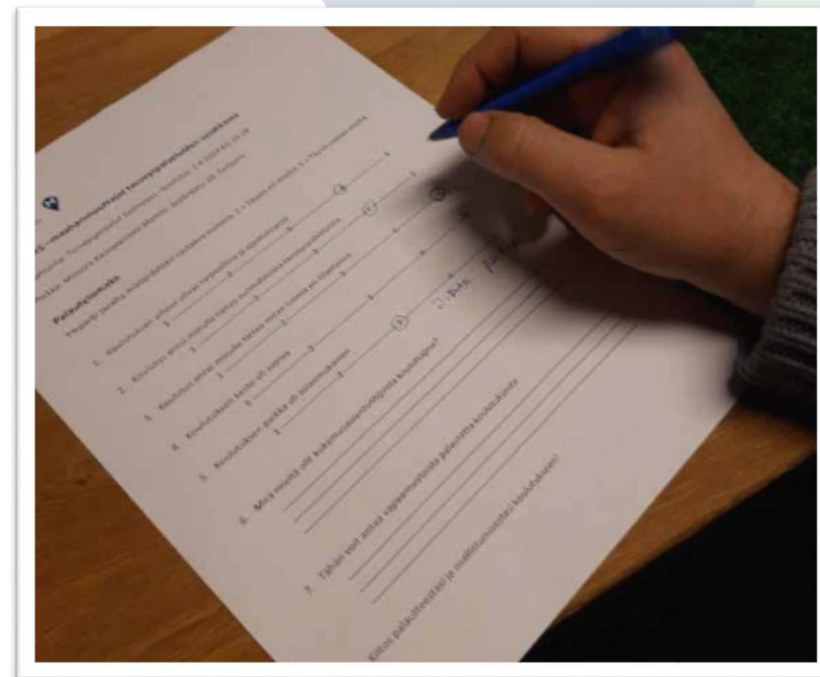

Kahvitarjoilu – tunnelman luoja

- **Kahvitarjoilu pienryhmätyöskentelyn alussa ja aikana**
- **Kahvitarjoilun merkitys**
 - Rentouttaa tunnelmaa
 - Luo sosiaalisen ilmapiirin, joka kannustaa
 - Aktiiviseen oman asiantuntijuuden jakamiseen
 - Vuorovaikutukseen
 - Verkostoitumiseen
- **Huom. erityisruokavaliot**

Koulutuksen palaute

- **Palautelomake**
 - Koulutuksen sisältö
 - Tarpeelliset ja ajankohtaiset aiheet
 - Lisää osallistujien tietoa aihealueesta
 - Antaa osallistujille lisää työkaluja omaan työhön
 - Koulutuksen järjestelyt
 - Kesto, paikka
 - Kahvitarjoilun onnistuminen
 - Avoin palaute
 - Tulevien koulutusten aiheitoiveet

Osallistajat täyttivät palautelomakkeen koulutuksen onnistumisesta (Helena Tirronen)

Koulutuksen vetäjän rooli

- **Tervetulosanat**
- **Koulutuksen tavoitteiden esittely**
- **Koulutuksen aikataulun esittely**
 - Aikataulussa pysymisen varmistaminen
- **Esiintyjien esittelyt**
- **Audiovisuaalisen materiaalin esittely**
- **Pienryhmätoiminnan ohjaaminen**
- **Palautteen pyytäminen**
- **Loppusanat ja kiitokset osallistujille**

Pienryhmätyöskentely (2 H) Kahvitarjoilun lomassa

- **Learning Cafeen sisältö**
- **Ammattilaisten työpajat mahdollistavat verkostoitumisen**
- **Lopuksi kerätään palaute koulutuksesta (valmis lomake)**

**MATEAS-hanke kiittää kaikkia
koulutukseen osallistujia.**

**Kiitos - Thank you - Shukran -
Täshäkkor - Mammun - Mahadsanid!**

**TURVAPAIKKA-
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO**

Euroopan unionin tuella

 **Tampereen
ammattikorkeakoulu**

 Tays

 TAMPEREEN KAUPUNKI

**TAMPEREEN EV.LUT.
SEURAKUNTAYHTYMÄ**

